

Verdrag van Aarhus treedt voorzichtig in werking

— Jasper Dik

Openbaarheid van milieuinformatie is de bedoeling van het Verdrag van Aarhus. Burgers van EU-staten die dit in 1998 afgesloten verdrag geïmplementeerd hebben, moeten via de bestuursorganen in die staten (in Nederland: het rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen) de gegevens kunnen achterhalen, die in wijde zin met het milieu te maken hebben.

— In Nederland zijn om aan de verplichtingen van dit Verdrag van Aarhus te voldoen per 14 februari de Wet Openbaarheid van Bestuur en de Wet milieubeheer veranderd. Van de verandering van die wetten is het gevolg dat bestuursorganen - en ook de uitvoeringsorganisaties die resideren onder hun verantwoordelijkheid - nu het werk te verrichten hebben om milieu-informatie toegankelijk te krijgen. Dat betekent, dat bij voorkeur via internet of e-mail, in een lijst of in een register gsystematiseerde milieu-informatie voor burgers verkrijgbaar gemaakt moet worden. Aan de procedure die gepaard gaat met een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur bij een verzoek om milieu-informatie worden extra eisen gesteld, zoals onder meer de verplichting van bestuursorganen om vragenstellers behulpzaam te zijn bij preciseren van hun vraag. De uitzonderingsgronden waaraan dergelijke verzoeken moeten worden getoetst, is beperkt.

— In het Verdrag van Aarhus is het begrip

milieu-informatie verder zo verruimd, dat er ook gegevens toe gerekend kunnen worden die in afgeleide zin met het milieu te maken hebben. In een door het ministerie van VROM verspreid artikel voor bestuursorganen wordt bij wijze van voorbeeld de aantasting van monumentale gebouwen door luchtverontreiniging genoemd.

— Waterschappen worden volgens een onderzoek van Novioconsult weinig benaderd met verzoeken om milieu-informatie. Maar als milieu-organisaties bij de wetswijziging eens te meer het recht op goede milieu-informatie zullen bepleiten, kan het aantal verzoeken makkelijk toenemen. Dat voorspelt de Unie van Waterschappen in een brief die zij op 5 januari naar haar leden liet uitgaan. Ook meldt deze brief, dat 'de uitvoering van 'nieuwe' waterschapstaken, zoals de implementatie van de verplichtingen uit de Europese Kaderrichtlijn Water of het vaststellen van veiligheidsnormen in het kader van WB21, kan leiden tot een toename van het aantal vragen uit het publiek.' Dus is de vraag van belang hoe ver de waterschappen zijn gevorderd met de implementatie van het Verdrag van Aarhus. 'Waterschap Hollandse Delta verkeert in een enigszins lastige positie, omdat het pas sinds het begin van dit jaar is ontstaan uit een fusie', verklaart Anita de Boo van Uijen-Boot, die bij dit waterschap is belast met de implementatie van de wetswijzigingen. 'De milieu-informatie die beschikbaar was bij de afzonderlijke waterschappen, die in

Hollandse Delta, zijn opgegaan, moet nu in één kader worden gevoegd. Ik heb de verschillende directies binnen Hollandse Delta een standaardlijst gestuurd, waarop zij hebben ingevuld wat de milieu-informatie behelst die relevant zou kunnen zijn voor burgers.'

— Nu is volgens De Boo de vraag aan de orde hoe welke informatie gepresenteerd wordt aan het algemene publiek. Een belangrijk instrument is de internetsite van Waterschap Hollandse Delta, waarop in beginsel vrij algemene informatie wordt gegeven omwille van de overzichtelijkheid. 'Als iemand vervolgens wil weten hoe het precies is gesteld met de waterkwaliteit van de sloot achter zijn huis, kan hij of zij de vraag via internet stellen.' De medewerkers van de afdeling communicatie van het waterschap die die vragen te verwerken krijgen, zijn al wel op de hoogte van de termijnen die het Aarhusverdrag voor het verkrijgen van antwoorden stelt: binnen vier weken. Ook weten zij hoe zij weetgierige burgers volgens het verdrag behulpzaam moeten zijn.

— De nieuwe wetten zijn weliswaar per 14 februari van kracht, maar volgens De Boo is de implementatie ervan onvermijdelijk een langer proces, waarbij de waterschappen moeten leren van de ervaringen die zij in de loop van de tijd opdoen met de informatie-verstrekking. 'Volgens het verdrag van Aarhus moeten de waterschappen actief

informatie overdragen. In de loop van de tijd zal zich via de vragen die wij krijgen wijzen welke informatie burgers van ons verlangen. Die informatie willen we zoveel mogelijke op de internetsite onderbrengen.' Om de informatievoorziening aan derden vlot te laten verlopen beschikt Hollandse Delta over een waterschapsloket. De medewerkers van het waterschapsloket en de afdeling die de vragen te verwerken krijgen, kennen de termijnen die het Aarhusverdrag voor het verkrijgen van antwoorden stelt: binnen vier weken. Ook weten zij hoe zij weetgierige burgers volgens het verdrag behulpzaam moeten zijn.

— Meindert van Dijk van Wetterskip Fryslân stelt dat zijn waterschap nog niet Aarhusproof is. Het Wetterskip heeft een zogenaamde quickscan uitgevoerd, die leert hoe de stand van zaken is met betrekking tot het Aarhusverdrag. De directie zal binnenkort beslissen over de verdere aanpak van de vraag hoe op termijn die informatie voor burgers inzichtelijk moet worden gemaakt. 'Zo zal om te beginnen op internet een overzicht komen te staan van de bij het waterschap beschikbare informatie' zegt Van Dijk. 'Wat die informatie behelst kan dan langzaam worden ingevuld.' Bij Waterschap Regge en Dinkel is volgens de heer Brandenburg de verwerking van het Aarhusverdrag zo ver gevorderd, dat er een register is opgesteld, dat een overzicht biedt van alle bij het waterschap beschikbare milieu-informatie. Begin mei, hoopt

hij, zal dit register op de site van Regge en Dinkel worden gepubliceerd. Via aparte url's per in het register aangegeven onderwerp kunnen geïnteresseerden de informatie verkrijgen waarnaar zij op zoek zijn, of het waterschap hun vragen over het betreffende onderwerp voorleggen. 'De reden, dat we er net als overigens andere waterschappen waarmee wij contact hebben nog wat voorzichtig mee zijn is dat we intern de procedure die het vergt om informatie vrij te geven nog moeten bespreken. Als we toezeggen informatie te verstrekken, moeten we dat ook werkelijk kunnen doen. Het Verdrag van Aarhus hanteert een zo ruime definitie van milieu-informatie, dat je er in feite alle kanten mee op kunt. Tegelijk wordt iets anders wel verscherpt: in principe moeten wij gevraagde informatie verschaffen. Een weigering om dat te doen, moet uitgebreid worden beargumenteerd, in tamelijk korte tijd. Dat veroorzaakt veel meer werk dan voorheen. De gevolgen daarvan in mogelijk extra tijdsbesteding zijn op dit moment nog volledig onbekend.' Ook speelt de vraag hoe we de verzoeken om informatie die bij ons binnenkomen, zullen verwerken. Moet er één punt komen waar die verzoeken binnenkomen, zodat ze daar vandaan naar de andere afdelingen kunnen worden verstuurd? Vermoedelijk omdat nog niet duidelijk is hoe het Aarhusverdrag in de praktijk zal uitpakken, heeft zich nog niemand vrijwillig voor dat ene punt gemeld.'

— Bij Waterschap Roer en Overmaas is de implementatie van de nieuwe wetten zo ver, dat er binnenkort al redelijk concrete plannen in werking worden gesteld, die bovendien de meeste facetten van het Verdrag van Aarhus afdekken. Het beleid dat zal worden doorgevoerd, behelst dat op korte termijn documenten als de Jaarverslagen waterkwaliteit en hydrologie, Waterkwaliteitskaarten, Diverse thematische rapporten, Divers, en onderzoek naar het voorkomen van flora en / of fauna, Beheer en onderhoudsplannen regenwaterbuffers op de site van het waterschap gepubliceerd zullen worden.

— Op dit moment is het waterschap bezig de baggergegevens te digitaliseren, opdat deze ook op korte termijn op internet gepubliceerd zullen worden. 'Verder zal worden besloten', stelt Medewerker Algemene en Juridische Zaken bij Roer en Overmaas Nico van Rossel, 'dat de medewerkers van het Team Algemene en Juridische zaken van het Waterschap Roer en Overmaas, in de toekomst alle WOB-verzoeken zullen afwikkelen.'

— Meer informatie is te verkrijgen via: www.aarhus.nl, www.vrom.nl/openbaarheidmilieuinformatie en www.infomil.nl